

20.2.2013

Sisäasiainministeriö
Kansliapäällikkö Päivi Nerg
Pelastusylijohtaja Pentti Partanen
kirjaamo@intermin.fi

Viite: Sisäasiainministeriön lausunto 21.12.2012 (id8968651, SMDno/2012/2238)

PELASTUSTOIMEN HENKILÖSTÖN HÄLYTTÄMISJÄRJESTELYT

Viitaten sisäasiainministeriön hätäkeskuslaitokselle ja pelastuslaitoksille antamaan lausuntoon, koskien pelastustoimen henkilöstön hälyttämisyjärjestelyjä, pelastusjohtajat esittävät asian osalta sisäasiainministeriölle seuraavaa:

Hätäkeskuslaissa (692/2010) säädetään hätäkeskustoiminnasta. Lain 4 §:n perusteella Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on mm. hätäkeskuspalvelujen tuottamiseen liittyvä pelastustoimen, poliisitoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten toiminnan tukeminen, kuten ilmoituksen tai tehtävän välittämiseen liittyvät toimenpiteet, viestikeskustehtävät, väestön varoittamistoimenpiteiden käynnistäminen äkillisessä vaaratilanteessa sekä muut viranomaisten toiminnan tukemiseen liittyvät tehtävät.

Vuoden 2001 alussa voimaan tulleella hätäkeskuslailla (2000/157) siirrettiin kuntien järjestämisvastuulla olevien aluehälytyskeskusten tehtävät valtion ylläpitämälle Hätäkeskuslaitokselle. Hallintovaliokunta totesi lausunnossaan, että hätäkeskusuudistuksen lähtökohtana on toteuttaa väestöä nykyistä paremmin palveleva valtakunnallinen hätäkeskusjärjestelmä kustannusneutraalisti. Tämän mukaisesti valtion hätäkeskusjärjestelmä suunniteltiin rahoitettavaksi siten, että määrärahoja siirrettiin valtion talousarvion sisällä asteittain vuodesta 2001 lukien valtion hätäkeskusjärjestelmän käyttöön. Määrärahat hätäkeskusjärjestelmään siirrettiin valtion talousarvion sisällä mm. vähentämällä kunnallisten hätäkeskusten toimintamenoja kuntien yleisestä valtionosuudesta. Hallituksen esityksen mukaisessa yleisen valtionosuuden vähentämiseen liittyvässä toteutusmallissa pyrittiin ottamaan huomioon hätäkeskusuudistuksen kokonaisuus.

Hätäkeskuslaitoksen valtakunnallinen yhteistyöryhmä on käsitellyt asiaa kokouksessa 25.1.2013 (kokouksen muistio liitteenä). Sisäasiainministeriön edustajan näkemyksen mukaan laki hätäkeskustoiminnasta on asian osalta yksiselitteinen: Hätäkeskuslaitos vastaa hälyttämisestä viranomaisradioverkon (VIRVE) tai muun viranomaisten käyttöön tarkoitetun varmennetun järjestelmän avulla. Mahdollisesti muut käytettävät hälyttämistavat, kuten GSM-tekstiviestien avulla tapahtuvat hälyttämiset olisivat lisäpalveluita. Hätäkeskuslaitos ei vastaisi järjestelmän luotettavuudesta tai lisäkustannuksista lisäpalve-

20.2.2013

luiden osalta. Hätäkeskuslaitoksen mukaan sen perusmäärärahakehitys putoaa nykytasosta noin 22 % vuoteen 2017 mennessä. Tulevina vuosina rajusti pienentyvä Hätäkeskuslaitoksen määrärahakehitys edellyttää erilaisten resursienjaossa huomioimattomien ylimääräisten, merkittäviä kustannuksia aiheuttavien, lisäpalvelujen karsimista. Tämän lisäksi voidaan ennustaa muitakin merkittäviä uusia kulueriä, mm. koko hallinnonalaa koskevien tietoteknisten ratkaisujen kautta. Hätäkeskuslaitoksen tarkoituksena on valmistella pelastuslaitoksille ja sairaanhoitopiireille kirje, jossa tuodaan esiin, että 1.1.2014 alkaen hätäkeskustietojärjestelmästä lähetetyt GSM-tekstiviestihälytykset ovat maksullisia lisäpalveluita ja niistä peritään todellisia kuluja vastaava maksu. Sisäasiainministeriö valmistelelee Hätäkeskuslaitoksen toimintaa koskevaan maksuasetukseen tarvittavan muutoksen, jolla mahdollistetaan em. palvelun laskuttaminen.

Edellä mainitun laskutuksen osalta pelastusjohtajat toteavat, että kunnalliset aluehälytyskeskukset vastasivat kaikista aluehälytyskeskuksen kustannuksista, myös sopimuspalokuntien hälyttämisestä aiheutuneista kustannuksista. Ei ole perusteltua, että tehtäviä siirrettään takaisin kuntien vastuulle, mutta hätäkeskusuudistuksessa kunnilta vähennettyjä valtionosuuksia ei palautettaisi, etenkin kun muutos tuli toteuttaa kustannusneutraalisti.

Sisäasiainministeriö toteaa pelastustoimen henkilöstön hälyttämisyjärjestelyjä koskevassa lausunnossaan, että ottaen huomioon sen seikan, että kysymys hälyttämiseen käytettävistä teknisistä järjestelmistä tai menetelmistä koskee pelastustoimen ohella ainakin sosiaali- ja terveystoimen yksiköitä, sisäasiainministeriön pelastusosasto pitää perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena, että hälyttämisyjärjestelyitä koskeva kehittäminen valmistellaan ja käsitellään Hätäkeskuslaitoksen valtakunnallisessa yhteistyöryhmässä. Hätäkeskuslaitoksen valtakunnallinen yhteistyöryhmän asiana on työn organisoiminen tarkoituksenmukaisesti. Yhteistyöryhmän esityksiä voidaan tarvittaessa käsitellä Hätäkeskuslaitoksen toiminnallisen ohjauksen yhteistyöryhmässä. Sisäasiainministeriön pelastusosasto katsoo, että Hätäkeskuslaitoksen tai pelastuslaitosten ei ole ennen edellä tarkoitettua yhteistoiminnassa tapahtuvaa valmistelua perusteltua ryhtyä sellaisiin hälyttämisyjärjestelmää koskeviin toimenpiteisiin, joilla saattaa olla merkittäviä toiminnallisia tai taloudellisia vaikutuksia.

Pelastustoimen henkilöstön hälyttämisyjärjestelmän kehittämistä on käsitelty sisäasiainministeriön 14.12.2005 asettamassa työryhmässä, jonka loppuraportissa (sisäasiainministeriön julkaisusarja 47/2006) esitetään, että hälyttämisyjärjestelmän tulee mahdollistaa sekä VIRVE- että kaupallisen matkapuhelinverkon päätelaitteen käyttö. Raportissa todetaan myös, että kaupallisten matkapuhelinverkkojen käyttäminen osana hälyttämistoimintaa tulee tarpeen vaatiessa virallistaa.

Edellä esitettyyn viitaten pelastusjohtajat esittävät Hätäkeskuslaitoksen tulosohjauksesta vastaavalle sisäasiainministeriölle, että pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön hälytysjärjestelyistä ja niistä aiheutuviesta kustannuksista vastaa edelleen hätäkeskuslaitos siihen saakka, kunnes uusi verkostoitunut hätäkeskusuudistuksen järjestelmä on saatu valmiiksi ja käytössä on uusi

20.2.2013

toiminnallinen tietojärjestelmä (Erica). Hätäkeskuslaitokselle tulisi osoittaa tämän järjestelmän ylläpitämiseen tarvittavat määrärahat. Lisäksi pelastusjohtajat esittävät, että SM:n pelastusosasto perustaa työryhmän selvittämään matkapuhelinverkon / tekstiviestijärjestelmän käyttämistä edelleen tarkoituksenmukaisena hälytysjärjestelmänä sekä järjestelmän ylläpitämisen kustannusvastuita. Työryhmässä tulisi olla edustettuna hätäkeskuspalveluja käyttävät viranomaiset, hätäkeskuslaitos, SM sekä Suomen erillisverkot, jotka vastaa VIRVE- toiminnasta.

Helsingissä 21.2.2013

pelastusjohtajien hallituksen puheenjohtaja
pelastusjohtaja Simo Tarvainen

Jakelu: SM kansliapäällikkö
SM pelastusosasto
pelastusjohtajat
Suomen Kuntaliitto / Kietäväinen, Haatainen